

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Stadier paa Livets Vei

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 6", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 6*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1999 , s. I. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-slv-txt-shoot-ide22c377a-7e6b-4b30-93af-cb9bebce01d1.pdf> (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 6

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Er dette nu bragt til Bevidsthed, at Kjærligheden er opgiven som en absolut Lidenskab, saa maa Poesien forlade den; og hvor Aadlet er, der samles Rovfuglene, her i Skikkelse af Novellister, Feuilletonister, Hermaphroditer af tragi-comiske Digtere, der ikke med Bestemthed veed, om de ville være Tragikere eller Comikere, og derfor er ingen af Delene, thi uden Lidenskab ingen Digter, ei heller en comisk. Skal Poesien vedblive at existere, maa den opdage en anden Lidenskab, der er lige saa berettiget som Kjærligheden var det for Poesien. Det vilde ikke falde vanskeligt at vise, at der ingen saadan er til netop paa Grund af det Erotiskes eiendommelige Synthese. Imidlertid vil jeg ikke udføre det her, men heller ikke fordre af Nogen, at han skal troe jeg kan det, da jeg ikke gjør det. Dog er der jo ogsaa andre i Poesiens Øine berettigede Lidenskaber. Det Samme, der svækkede Troen paa Kjærligheden, at man mangler Uendelighedens Sands, vil ogsaa svække Troen paa de andre Lidenskaber. Saa vil man, forladt af Poesien, arbeide sig ned i Endeligheden, indtil man endeligen staaer ved Politiken i slet Forstand. Opfattes Politiken med Uendelighedens Lidenskab, vil den naturligviis kunne afgive Helte, som der vare i Oldtiden, hvor man da ogsaa troede paa Kjærligheden. I Uendelighedens Verden gjælder det, at hvo som støder an i Eet støder an i Alt; thi Den, der har Sands for Uendelighed, har Sands for enhver Uendelighed. Den samme Reflexion, der har fortæret Kjærligheden, vil ogsaa fortære Politikens uendelige Lidenskab. En Helte-Mand i en saadan Tidsalder bliver en Mand, der vil arbeide for et endeligt Maal, vil, som han siger, offe Livet derfor, maaskee ogsaa af en Feiltagelse kommer til det, og ved en ny Feiltagelse bliver canoniseret som Helt. En saadan Figur er imidlertid aldeles ubrugelig for Poesien (det skulde da være at han kunde bruges som Pølsehandleren hos Aristophanes), han er upoetisk og modsiger sig selv. Forsaavidt er det ganske consequent, at Politiken i vor Tid ikke begejstrer dens Dyrkere til Offere, thi den begejstrer slet ikke, ellers kommer det af sig selv med Offrene. Det er en Modsigelse for et endeligt Formaal at ville offe Livet, og en saadan Adfærd er i Poesiens Øine comisk, ligesom det at dandse sig ihjel, eller at ville gaae med Sporer, naar man er vinkelbenet og falde i dem og lade Livet – hellere end at lade være at gaae med Sporer. O! vinkende Opgaver for en comisk Digter, men uden Lidenskab ingen Digter heller ingen comisk. Stof skal han ikke mangle, thi Politiken mangler ikke Tjenestefolk. En brugbar Hovedfigur kunde blive en Politiker, der trods al sin Kløgt vil være begejstret, vil være Offer, men vil ikke offe sig, vil falde, men selv være Vidne til Acclamationen, hvorfor han ikke kan komme til at falde og maaskee til Syvende og Sidst i sig selv har det eneste Menneske, der staaer ham i Veien: en Begeistret, der ikke har Anelse om hvad Begeistring er. Hans Pathos vilde culminere i denne ubegribeligt nok ikke forlængst opslidte Talemaade: »jeg vil offe mit Liv, Ingen skal sige, at jeg ikke har Heltemod, men dette blinde Mod er ikke det Høieste, derfor behersker jeg mig selv – og bliver ved at leve; derfor behersker jeg mig selv – og lader en Anden, en mindre Vigtig falde i mit Sted. Plaudite.« Det er jo i sin Orden, at en Politikus, der er klog, ogsaa er klog nok til at indsee, hvad der er skjult for den mere Eenfoldige, hvor vigtigt hans Liv er for Staten, at naar han lever længe, saa staaer Ingen til at trænge; men Begeistring er det ikke. Al Begeistring ligger i Uendelighedens Lidenskab, hvor Peer og Povl med samt deres Klogskab forsvinde som et Intet. Gud hjælpe Poesien, ved Politikens Hjælp sættes den paa Vand og Brød! Allerede Aristoteles har inddeelt Menneskene i: θεολογοι, φιλοσοφοι, πολιτικοι. Politikerne komme sidst, end sige da Endelighedens Politikere, der forsage Uendelighedens Lidenskab, de komme aller sidst eller rettere bag efter; det gjør tyndt Øl altid. I Tro paa sig selv er der ingen Begeistring endnu mindre i Troen paa sin Smule Kræmmerklogskab; al Begeistring hviler enten i Troen paa sin Lidenskab eller dybere i Troen paa et Forsyn, der lærer Een, at selv det største Menneskes Død er en Spøg for et Forsyn, der har Legioner Engle i Baghaanden, og at han derfor resolut skal gaae i Døden og lade Forsynet om hans gode Sag, og Digteren om hans Eftermæle. Som man da sjældent seer en ulykkelig Elsker i vor Tid, saa seer man ligesaa sjelden en Martyr i Politikens Verden, men derimod er der almindelig Concurrance om: »Fanden gale mig at have været villig dertil, ja at være det, hvis man ikke indsaae at det var større o. s. v.«; og Politiken har en talløs Skare af titulaire Helte og Martyr-Volontairer, ikke under Vaaben, men inter pocula. De have Alle hiint Heltedødens Høimod, men ogsaa ved en ligesaa heltemodig Viisdom indseet, »at det var bedre for det Hele, for Samfundet, at de skyldte Menneskeheden at leve – og klinke.« Der er et Skridt tilbage og dette er et sandt non plus ultra, det er naar en saadan kandestøbende Generation af Livsassurandeurer opfatte det som en Uretfærdighed af Poesien, at den ikke vælger sine Helte blandt de værdige Samtidige. Men man gjør Poesien Uret, eller rettere man hidse den ikke for længe, at det ikke ender med, at den aristophanisk tager den første den bedste af Pølsehandlerne og gjør til Helt. Paa anden Maade begejstres Poesien ikke ved Banden og Trumfen i Bordet.